

“Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur.” ifadesinde namaz kılmayan Müslümanın hain haline gelmesine sebep nedir? Ayrıca sadece cuma namazı kılan kimseler merdut olmaktan kurtulabilir mi?

"Namaz kılmayan haindir." ifadesi, genel bir hüküm değildir. Zira bu ifade çok özel durumlarda, özel şahıslara göre kullanılır. Çünkü itikat dairesi ayrıdır, muamelat dairesi ayrıdır. Yani insan fikren ve düşünce itibarıyla dininden ve inancından sapmadığı müddetçe küfre girmez ve imandan mahrum olmaz. **Ancak ibadet ve muamelattaki eksiklikler insanı sefahate, harama ve fıska götürür.** Dolayısıyla **namaz kılmayanlar günahkâr ve fasık olurlar; mürted olup dinden çıkmazlar.**

Fakat namaz kılmamakla beraber, **namazı inkâr ederse**, işte o zaman hem fasık hem de küfre girmiş olur ve Allah korusun küfre girer. Bir de bazı zalimler var ki; hem ibadet etmez, hem inkâr eder, hem de fesat şebekesi olarak ehl-i imana zulüm eder. İşte bu tipler de hem fasık, hem kâfir, hem de haindirler.

Sadece cuma namazını kılanlar, cumanın mesuliyetinden kurtulurlar. Ancak kılmadıkları diğer farz olan ibadetlerden mesuldürler.

Muamelattaki muhasebe ve muvazene ruzumahşerde tek tek mizana girecektir. İyiliği ve hasenatı kemiyeten veya keyfiyeten ağır gelenler kurtulacaklardır.

Dinimizin muamelatla ilgili kısmında, ya hep ya da hiç kanunu yoktur. İnsanlar yaptıklarından kurtulurlar, yapamadıklarından da muhasebeye çekilirler. Amelin hesabı böyledir.

Fakat imanda tecezzi yoktur. Yani hakaiki imaniyenin her hangi birini inkâr eden, tamamını inkâr etmiş gibidir. Fikirde ve itikattaki bu kaide amelde tatbik edilmez.

Cenab-ı Hak Maide suresinde Kur'an-ı Kerim'deki hükümlerle amel etmeyenleri fasıklar, zalimler ve kâfirler olarak tarif eder. Buradan da anlaşacağı üzere amel etmemenin mahiyeti ve sebepleri söz konusudur.

Sadece amel etmeme tembellik ve fisk, amel etmemekle beraber hafife alma ve alay etme, zulüm; bunlarla beraber inkâr da olursa küfre girilmiş olur.

Dolayısıyla iman eden bir Müslümanın muamelattaki eksikliği veya terki, insanı küfre sokmaz. Zira küfre girmenin çok ağır şartları vardır.

- "Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merduttur." cümlesini nasıl

anlamalıyız?

- **Hain ve merdud ifadeleri gerek lugavi, gerekse fıkhî olarak ne manaya gelmektedir?**

MERDUD: Reddolunmuş. Kabul edilmemiş. Geri döndürülmüş. Kovulmuş.

Fâsık, yani devamlı günah işleyenler, yalan söyleyenler, Müslümanları aldatan kimseler **merdud-üş şehâdet**tir. Yani bunlar şahitlikleri kabul edilmeyenlerdir.

Kamil imana ulaşmanın bir yolunda ibadetleri yapmak ve haramlardan sakınmaktır. **Namaz** gibi ubudiyetin özü olan bir ibadeti terketmekle kamil iman elde edilemez. Çünkü imanın neticesi ibadettir. Kamil imana ulaşan bir insanın namaz kılmaması düşünülmemeyeceği gibi, namaz kılmayan bir insanın da kamil bir imana ulaşması düşünülemez.

Namaz kılmamak büyük günahlardandır. Buna rağmen namaz kılmayan kişi kafir olmaz. Sadece günahkâr olur. Allah dilerse onu affeder, dilerse cezalandırır.

Namaz kılmak, imandan sonra gelen en büyük hakikattir. Bundan dolayıdır ki, Kur'ân-ı Kerim'de yüze yakın yerde namazdan bahsedilmektedir. Hiçbir ibadete bu kadar ehemmiyet verilmemiştir. Çünkü namaz, mü'minin Rabbiyle olan en yakın münasebetidir. Namaz kılmayan insan bu münasebeti zayıflatmış, kendisini nefis ve şeytan gibi düşmanların arasına atmış olur ki, asıl büyük tehlike budur.

Namazla ilgi bütün âyetler, hep insanları namaza teşvik ederler. Bu konuda bazı âyet meâlleri:

"Sabır ve namaz ile Allah'tan yardım isteyin. Şüphesiz o (sabır ve namaz), Allah'a saygıdan kalbi ürperenler dışında herkese zor ve ağır gelen bir görevdir." (Bakara, 2/45)

"(Resûlüm!) Sana vahyedilen Kitab'ı oku ve namazı kıl. Muhakkak ki, namaz, hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar..." (Ankebut, 29/45)

"Ve onlar ki, namazlarına devam ederler." (Mü'minun, 23/9)

"O mü'minler ki, gayba iman ederler, namazlarını kılarlar..." (Bakara, 2/3)

"...onlar namazlarını hakkıyla kılmaya devam ederler." (En'am, 6/92)

"Onlar namazlarını dosdoğru kılan ve ..." (Enfal, 8/3)

Hadis-i şeriflerde de aynı hususları görmemiz mümkündür. Namazla ilgili hadisleri gözden geçirdiğimizde, hep namaz kılmanın fazilet ve sevabından bahsedildiğini göreceğiz. Fakat,

"İnsan ile şirk ve küfür arasında namazı terk etmek vardır."(1)

"Münafıklarla bizim aramızdaki ahid namazdır."(2)

meâlindeki hadisleri İslâm âlimleri, **"namazın farzietini inkâr eden, namaz kılmamayı helâl sayan"** şeklinde izah etmişlerdir.

İbni Âbidîn ise "*Reddü'l-Muhtar*" isimli eserinde namaz bahsinin baş taraflarında, **"Namazın farzietini inkâr eden kâfir olur. Umursamayarak, yani tembelliğinden dolayı kasden terk eden kimse ise fasık, günahkâr olur."** demektedir.

Yani namaz kılmamak büyük günahlardandır. Büyük günahları işleyen kâfir olacağını sadece bâtil bir mezhep olan Mutezile mensupları söylerler. Fakat, **"Her bir günah içinde küfre gidecek bir yol vardır."** gerçeğinden hareket ederek devamlı sûrette namaz kılmayan insanın zaman içinde îmanının tehlikelerle karşılaşacağını da belirtmek lâzımdır.

Buradaki **"hain"** ifadesi, **vazifesini ifa etmeyen** adamın durumuna işaret ediyor. İnsanın bu dünyaya gönderilmesinin ana sebebi ve ana gayesi ibadettir. Şayet insan bu ibadet vazifesini ifa etmez ise, gönderiliş gayesine ve hedefine hainlik etmiş olur. İşte buradaki hainlik bu manadır.

Merdut ifadesi ise, vazifesine dikkat etmeyen ve hain durumuna düşen bir adamın ciddiye alınacak bir tarafının olmadığına kinayedir. Yani **lafına ve sözüne itibar edilmez** demektir. Toplumda bile cüzi bir işe ihanet eden hain adamlar ciddiye alınmaz. Namaz gibi önemli bir vazifeyi terk eden bir insanın ihaneti daha büyük bir hainliktir.

Namaz kılmamanın cezası fıkhıta şu şekilde tarif edilmiştir:

"İslâm Hukukunda had cezaları, bir takım suçlar karşılığında bizzat Allah ve Allah Resûlü (asm) tarafından tesbit edilmiş cezâlardır. Ta'zîr cezâları ise, vahiy tarafından netlikle belirtilmeyen; hâkimin takdirine ve âlimlerin içtihadına bırakılmış olan cezâlardır."

"Namaz kılmayanlarla ilgili, Allah ve Allah Resûlü'nün (asm) telaffuz buyurduğu her hangi bir had cezâsı söz konusu değildir. Şüphesiz,

âyet ve hadislerde namaza çok büyük emir ve teşvik vardır. Dünya saadetinin de, âhiret saadetinin de zembereğinin namaz olduğu söylenmiştir. Namaz kılmamanın sonucunun da tehlikeli olacağı konusunda ciddî uyarılar mevcuttur. Nitekim, Büreyde'nin (ra) rivâyet ettiği bir hadîs-i şerifte Allah Resûlü (asm) namaz kılmamakla ilgili şöyle buyurmuştur:

'Kâfirlerle aramızı ayıran fark, kılmayı taahhüt ettiğimiz namazdır. Kim namazı terk ederse, kâfir olur.'" (Nesâî, Salât, 8)

"Bu hadîs-i şerifte yer alan '**kâfir olur**' hükmü ile doğrudan namaz kılmayanın mı kast edildiği, namazı önemsemeyenin mi kastedildiği, namazı inkâr ederek terk edenin mi anlatılmak istendiği konusu âlimler arasında tartışılmıştır. Hâfız, 'Namazı önemsememek küfür sebebi olur.' derken; Nihâye'de, namazı '*inkâr*' ederek terk edenin kâfir olacağı hükmü yer almıştır. Bu hadisin zâhirine bakan İmam Ahmed bin Hanbel, namaz kılmayanın küfre girdiği görüşündedir. Mâlikîler, Şâfiîler ve Hanefîler ise, '*inkâr*' olmadıkça, namaz kılmayanın küfrüne hükmetmemişler, ancak namaz kılmayanın hemen tövbe etmesini teklif etmişlerdir. Tövbe etmediği takdirde, her üç mezhepte de tevbe edene kadar ta'zir cezâsı gündeme getirilmiştir. Ta'zir cezâsı ise, yukarıda beyan ettiğimiz gibi, hâkimin ve ulu'l-emrin takdirine göre verilebilen bir cezâ türüdür."(3)

Dipnotlar:

(1) bk. Müslim, İmân 134; Ebû Dâvûd, Sünnet 15.

(2) bk. Tirmizî, İmân 9; Nesâî, Salât 8.

(3) bk. [NAMAZI TERK ETMENİN HÜKMÜ](#).